

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

**Azərbaycan Respublikası
Təhsil Nazirliyinin
1463 sayılı 31 avqust 2012-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.**

ALİ TƏHSİL PİLLƏSİNİN DÖVLƏT STANDARTI

MAGİSTRATURA SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL P R O Q R A M I

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 060510 – Ekologiya

BAKI – 2012

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Magistratura səviyyəsinin **060510 – Ekologiya** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı «Təhsil haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarları ilə təsdiq olunmuş «Ali təhsil pilləsinin dövlət standartı və proqramı», «Magistratura təhsilinin məzmunu, təşkili və «magistr» dərəcələrinin verilməsi Qaydaları»nın tələblərinə, «Ali təhsilin magistratura səviyyəsi üzrə ixtisasların (ixtisaslaşmaların) Təsnifatı»na və digər qanunvericilik aktlarına uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən ali təhsil müəssisələri **060510 – Ekologiya** ixtisası üzrə magistr hazırlığını bu Təhsil Proqramı ilə həyata keçirir.
- 1.3. Strukturda istifadə olunan işarələr:
ÜK – ümummədəni kompetensiyalar
PK – peşə kompetensiyaları

2. 060510 – Ekologiya ixtisasının xarakteristikası

- 2.1. Təhsil Proqramının mənimsənilməsinin normativ müddəti və məzunlara verilən elmi-ixtisas dərəcəsi:

İxtisasın şifri və adı	Verilən elmi-ixtisas dərəcəsi	Əyani forma üzrə təhsil müddəti	Kreditlərin sayı
060510 – Ekologiya İxtisaslaşmalar: <i>- Ətraf mühitin mühafizə metodları və bərpası</i> <i>- Aqrar sahədə ətraf mühitin mühafizəsi</i>	Magistr	2 il (qiyabi forma üzrə təhsil müddəti 6 ay artıqdır)	120

3. Məzunun ixtisas xarakteristikası və kompetensiyası

3.1. Magistrin ixtisas xarakteristikası

Magistr nəzəri prinsip və tədqiqat metodları haqqında ümumi təsvirə və geniş biliyə malik olmalı, peşə hazırlığı tələb edən elmi-tədqiqat işi aparmağa və pedaqoji fəaliyyətə hazır olmalı, peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyi bacarmalıdır.

3.2. Proqramın mənimsənilməsi nəticəsində məzunun kompetensiyasına qoyulan tələblər

3.2.1. Məzun aşağıdakı ümummədəni kompetensiyalara (ÜK) yiyələnməlidir:

- kollektivdə işləmək (ÜK-1);
- digər sahələrin mütəxəssisləri ilə ünsiyyətdə olmaq qabiliyyəti (ÜK-2);
- fəal sosial mobillik (ÜK-3);
- beynəlxalq arenada işləmək (ÜK-4);
- hüquqi biliklər və etik normalara malik olmaq (ÜK-5);
- yeni ideyalar irəli sürmək (ÜK-6);
- müstəqil işləmək (ÜK-7);
- elmi-tədqiqat və elmi-istehsalat işlərinin təşkilində, kollektivin idarə edilməsində vərdiş və bacarıqlara malik olmaq (ÜK-8);
- öz bilik, bacarıq və şəxsi təşəbbüskarlığı baxımından nümunə göstərmək (ÜK-9);
- işi təşkil etmək və planlaşdırmaq qabiliyyətinə malik olmaq (ÜK-10);

3.2.2. Məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına (PK) yiyələnməlidir:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- fundamental və kompyuter fənləri sahəsində dərin biliklərə əsaslanan riyazi modelləşdirilmə üsullarından istifadə etmək (PK-1);
- təbiəti mühafizə və bərpa sahəsinin problemlərinin təhlilində riyazi və alqoritmik üsullardan istifadə etmək (PK-2);
- elmi-tədqiqat və elmi axtarışlar işini aparmaq (PK-3);
- ekologiya elminin inkişafının əsas istiqamətlərinin aspektləri üzrə müstəqil təhlil aparmaq (PK-4);
- öz elmi araşdırmalarının nəticələrini təqdim etmək (PK-5);
- fənlərin ümumi mənzərəsini müstəqil qurmaq (PK-6);

İstehsalat-texnoloji sahəsi üzrə:

- ekosistemlərin texnologiyası layihələrində nəzərdə tutulmuş texniki parametrlər üzrə texnoloji prosesi təşkil etmək (PK-7);
- ekologiya elminin inkişafı sayəsində əldə edilmiş nəticələrə əsasən təbiəti bərpanı həyata keçirtmək (PK-8);
- təbiəti bərpa sahəsində təbii texnologiya və qanunlardan istifadə etmək (PK-9);

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- fənn qrupları üzrə ümumi əlaqə və qanunauyğunluğu müəyyənləşdirmək (PK-10);
- təbii-texnoloji proseslər sahəsində qabaqcıl texnologiyaları tətbiq etmək (PK-11);

- təbiəti bərpa sahəsində bilikləri və landşaft tiplərini düzgün seçmək, proqnozlaşdırmaq **(PK-12)**;
- elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrini praktikaya tətbiq etmək **(PK-13)**;
- qeyri-ixtisas bilikləri (o cümlədən humanitar) qısaca və dürüst ifadə etmək **(PK-14)**;
- peşəkar fəaliyyəti çərçivəsində gözlənilməz və mürəkkəb məsələləri həll etməyə **(PK-15)**;
- müvafiq fəaliyyət və metodları təklif etmək və planlaşdırmağa, onların qısa və uzunmüddətli nəticələrini təhlil etməyə **(PK-16)**;
- fəaliyyət və ya təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri yaradıcı şəkildə müəyyənləşdirmək və ortaya qoya bilməyə, konkret vaxt çərçivəsində və məhdud informasiya şəraitində onları həll edə bilməyə **(PK-17)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı müvafiq texnologiya və metodları seçmək və onlardan istifadə edə bilməyə, həmçinin potensial nəticələri müəyyənləşdirmək və/və ya qiymətləndirə bilməyə **(PK-18)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemlərin həlli zamanı şəxsi davranışlarını tənqidi şəkildə qiymətləndirməyə **(PK-19)**;
- fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı problemləri Azərbaycan və bir xarici dildə şifahi və yazılı olaraq təqdim etmək və əsaslandırmağa, həmçinin mütəxəssis və qeyri-mütəxəssislərlə birgə müvafiq müzakirələrdə iştirak edə bilməyə **(PK-20)**;
- innovativ yanaşma tələb edən mürəkkəb və gözlənilməz şəraitlərdə müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərməyə **(PK-21)**;
- təşkilat və ya qrupların strateji fəaliyyəti ilə bağlı məsuliyyət daşımağa **(PK-22)**;
- mürəkkəb şəraitlərdə etik qaydalara uyğun şəkildə davranma bilməyə, şəxsi davranışların etik aspektləri, imkanları, məhdudluğu və sosial rolunu anlamağa, fəaliyyət və təhsil sahəsi ilə bağlı məsələlərdə əsaslandırılmış qiymətləndirmə aparmağa **(PK-23)**;
- davamlı təlim və peşəkar inkişafı ilə bağlı şəxsi və digərlərinin ehtiyaclarını qiymətləndirməyə, həmçinin müstəqil təhsil üçün zəruri olan səmərəli metodlardan istifadə edə bilməyə **(PK-24)**;

Pedaqoji sahə üzrə:

- ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində ekologiya və təbiəti mühafizə ixtisası fənlərini tədris etmək **(PK-25)**;
- elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan ixtisasın aktual elmi-texniki məlumatları əldə etmək **(PK-26)**;
- tədris, təlim və ya digər üsullarla öz biliklərini başqasına ötürə bilməyə **(PK-27)**.

4. Peşə fəaliyyəti üzrə hazırlıq səviyyəsinə və təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

4.1. Peşə fəaliyyətinin xarakteristikası

4.1.1. 060510 – Ekologiya ixtisası üzrə magistrlərin peşə fəaliyyətinin əsas istiqamətləri:

- elmi-tədqiqat;
- pedaqoji;
- istehsalat-texnoloji;
- təşkilati-inzibatçılıq
- servis və s.

4.1.2. Hazırlıq səviyyəsinə qoyulan tələblər:

Elmi-tədqiqat sahəsi üzrə:

- ekologiya sahəsinin real proseslərinin və obyektlərinin öyrənilməsində elmi, təşkilati və tətbiqi məsələlərin həllində qabaqcıl texnologiyaları tətbiq etmək;
- elm və texnikanın nailiyyətlərindən, Azərbaycanın və xarici ölkələrin qabaqcıl təcrübəsindən istifadə etməklə ekoloji sahəsində aparılan elmi-tədqiqat işlərini təhlil etmək və nəticələri ümumiləşdirmək;
- konfranslar, seminarlar, simpoziumlar hazırlamaq və keçirmək;
- elmi nəşrlər hazırlamaq və redaktə etmək.

Pedaqoji sahə üzrə:

- mühazirə oxumaq;
- məşğələ və seminar dərslərini aparmaq.

İstehsalat-texnoloji sahəsi üzrə:

- müasir hesablama texnologiyalardan və proqramın təminatından ekologiya sahəsində istifadə etmək;
- ekoloji sahədə aparılan layihələrdə göstərilmiş texniki parametrlər üzrə texnoloji proseslərə bilavasitə nəzarəti təşkil etmək;
- ekologiya elminin ayrı-ayrı sahələri üzrə baş verən hadisə və prosesləri əks etdirən vəsaitlərin məlumatlarını operativ təhlil edərək səmərəli iş rejimlərini təmin etmək;

Təşkilati-inzibatçılıq sahəsi üzrə:

- elmi-tədqiqat qruplarının işini təşkil etmək;
- fəaliyyət nəticələrini proqnozlaşdırmaq üçün elmi yenillikləri tətbiq etmək;
- elmi araşdırmaların nəticələrini kəmiyyət və keyfiyyətə qiymətləndirmək;

4.2. Təhsilin məzmununa qoyulan minimum tələblər

□ İxtisas üzrə fənn bölümləri, fənlərin kreditləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq və vərdişlər baxımından) və qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları.

Fənn bölümünün kodu	Fənn bölümləri, onların mənimsənilməsinin nəticələri (bilik, bacarıq vərdişlər baxımından)	Fənn bölümləri üzrə kreditlərin sayı	Fənnin kodu və adı	Fənn üzrə kreditlərin sayı	Qazanılması nəzərdə tutulan kompetensiyaların kodları
Təhsil hissəsi					
MHF – B00	<p>Humanitar fənlər bölümü Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir:</p> <p><u>xarici dil üzrə:</u> xarici dildə neytral səs informasiyasının və ritminin özünəməxsusluğunu, riyaziyyat sahəsi üçün səciyyəvi olan tələffüzün üslubunun əsas xüsusiyyətlərini, ümumi və terminoloji səciyyəvi 4000 tədris leksik vahidləri həcmində leksik minimumu, elmi üslubun əsas xüsusiyyətlərini, öyrənilən dil ölkələrinin mədəniyyəti və adət-ənənələrini, nitq etiketi qaydalarını;</p> <p><u>ali məktəb pedaqogikası üzrə:</u> Azərbaycanda ali təhsil sistemini, ali məktəbin tələbə və müəllimlərinin vəzifələrini, ali təhsil müəssisəsində təlim prosesi və təhsilin məzmununu, didaktika və onun müasir problemlərini, mühazirə və ona verilən müasir tələbləri, tərbiyə və özünütərbiyə, rəhbərlik və idarəetmə məsələlərini, elmi-tədqiqat (müəllim və tələbə) işinin metodikasını;</p> <p><u>psixologiya üzrə:</u> psixologiyanın obyektini, predmetini və metodlarını, psixologiyanın əsas istiqamətlərini, psixikanın quruluşunu, şüurluluq və qeyri-şüurluluğun qarşılıqlı münasibətini, tələbə psixologiyasını və s.</p> <p><u>seçmə fənlər üzrə:</u> iqtisadiyyat və ya fəlsəfə üzrə elmi araşdırmalar zamanı bu sahələrdə meydana çıxan yeniliklərlə tanış olmaq və onların riyaziyyat, kompyuter elmləri və iqtisadiyyata tətbiqini.</p>	14	<p>MHF – B01 <i>Xarici dil</i></p> <p>MHF – B02 <i>Ali məktəb pedaqogikası</i></p> <p>MHF – B03 <i>Psixologiya</i></p> <p>MHF – B04 <i>Seçmə fənn*</i></p>	<p>6</p> <p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>ÜK-1 ÜK-3 ÜK-4 ÜK-5 ÜK-6 ÜK-7 ÜK-8 ÜK-9 ÜK-10 PK-15</p>

	<p>bacarmalıdır: <u>xarici dillər üzrə:</u> riyaziyyat istiqamətinə dair mətnləri oxumağı, ixtisasa dair internetdən götürülmüş mətnləri tərcümə etməyi, annotasiya, referat, tezis, tərcümeyi hal və s. yazmağı.</p> <p><u>ali məktəb pedaqogikası üzrə:</u> mühazirə mətni hazırlamağı, mühazirə oxumağı, seminar məşğələlərini planlaşdırmağı və aparmağı, riyaziyyat sahəsində elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməyi, bununla bağlı fərziyyələr irəli sürməyi, eksperiment aparmağı və nəticələri tətbiq etməyi.</p> <p><u>psixologiya üzrə:</u> psixologiyanın obyekt, predmeti və metodları, psixologiyanın əsas istiqamətlərini, psixikanın quruluşunu, şüurluluq və qeyri-şüurluluğun qarşılıqlı münasibətini, tələbə psixologiyasını və s.</p> <p><u>seçmə fənlər üzrə:</u> kompyuter texnologiyalarından və internet beynəlxalq şəbəkələrindən istifadə etməklə, bu sahələrdə elmi araşdırmaları.</p> <p>viyələnməlidir: -xarici dildə lüğətin köməyiylə yazmaq və oxumaq vərdişlərinə; - ali təhsil müəssisəsində tədris və tədqiqat işlərini aparmağa, tələbələrə pedaqoji və psixoloji yanaşma keyfiyyətlərinə; -iqtisadiyyat və ya fəlsəfə sahələrində müasir üsullardan istifadə etmək vərdişlərinə və s.</p>				
MİF – B00	<p>İxtisas (ixtisaslaşma) fənləri bölümü bilməlidir: Bu bölümə daxil olan fənlərin öyrənilməsi nəticəsində magistr bilməlidir: - ətraf mühitin bərpası metodları və mühafizəsi elminin müasir tələblərini, onun inkişaf perspektivlərini və tendensiyalarını; -fənnin inkişaf tarixini, metodologiyasını, müasir problemlərini, təbii-texnologen proseslərin xüsusiyyətlərini; -informasiya çatışmazlığı şəraitində ekotexnologiya proseslərə dair axtarışların aparılmasını;</p>	76	<p>MİF – B01 <i>Ekologiyanın müasir problemləri</i></p> <p>MİF – B02 <i>Ekologiyanın tarixi və metodologiyası</i></p> <p>MİF – B03 <i>Ali məktəb tərəfindən müəyyən edilən fənn</i></p>	4 2 4	<p>ÜK-2 PK – 1 PK – 2 PK – 3 PK – 4 PK – 5 PK – 6 PK – 7 PK – 8 PK – 9 PK – 10 PK – 11 PK – 12 PK – 13 PK – 14</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ekoloji prosesləri və təbiəti bərpanı düzgün təsəvvür etməyi, onun göstəricilərini qiymətləndirməyi və idarə etmək üçün proqnozların verilməsini; -konkret ekoloji sistemin müəyyən tipli variantların modelini qurmağı; -ekosistemin konkret çərçivə daxilində dinamik, dövrü dəyişikliyi; -ekoloji problemlərin qoyuluşunu, formalaşdırmağı və həll etməyi; -landşaftların ekoloji vəziyyətlərinin kriteriyalarını, biomüxtəlifliyin mühafizəsində landşaftların bərpasının əhəmiyyətini; - ekoloji problemlərin landşaft səviyyəsində öyrənilməsini, landşaftların biomüxtəlifliyini əmələ gətirən amillərin ekoloji mahiyyətini; -anropoekosistemləri və insan ekologiyasını, sosial və məişət ekologiyasını; -ekocoğrafi rayonlaşdırmanın idarə etmədə əhəmiyyətini; - qlobal proseslərin regional və lokal ekoloji nəticələrini; - ətraf mühit və ekoloji sistemlərin qiymətləndirilməsi və optimallaşdırılması; - CİS sistemlərinin ekoloji və sosial-iqtisadi proseslərin idarə edilməsində yerini; -sahil zonalarının ekologiyası və mühafizəsi yollarını, təbii şərait və təbii ehtiyatların qiymətləndirilməsi və kadastrı; -təbiətlə cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqəsi və ətraf mühitin tənzimlənməsində onların rolunu, insanın təbiətə təsirinin ekoloji, coğrafi aspektlərini, təbii şərait və təbii ehtiyatların ekocoğrafi qiymətləndirilməsini və nəzarətin təşkilini; -təbii landşaftların bərpasında meliorativ tədbirlərin rolunu, ekoloji riskin və ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsini; -təbiəti mühafizənin təşkili və onun sistemli həyata keçirilməsini, biosferin və təbiət abidələrinin mühafizə edilməsini; -ekoloji ekspertizanın aparılması metodlarını, ekoloji çirklənmələrin kosmik planalmalarını; -ekoloji proseslərin öyrənilməsində 		<p>MİF –B04 <i>İxtisaslaşmaya ayrılan fənlər**</i></p> <p>MİF – B05 <i>Seçmə fənn*</i></p>	<p>42</p> <p>24</p>	<p>PK – 15 PK – 16 PK – 17 PK – 18 PK – 19 PK – 20 PK – 21 PK – 22 PK – 23 PK – 24 PK – 25 PK – 26 PK – 27</p>
--	---	--	--	-----------------------------------	---

	<p>layihə və təşkilatı məsələlərin, normativlərinin əhəmiyyətini; -əkinçilik mədəniyyəti və təbiəti mühafizə məqsədləri ilə landşaft xəritələrindən istifadə etməsini; -ekocoğrafi tədqiqatlarda landşaft xəritələrindən istifadə etməyi; -alınmış biliklər əsasında kompleks (coğrafi ekoloji) proseslərin idarə olunmasını, ətraf mühitin mühafizəsi və yaxşılaşdırılması işlərinin təşkili və coğrafi proqnozların verilməsini.</p> <p>bacarmalıdır: -coğrafi-landşaftlar, onun ayrı-ayrı komponentlərinə dair konstruktiv təkliflər verməyi, ixtisasına dair məlumat bazasının toplanmasını, internetdən götürülən mətnləri təhlil və tərcümə etməyi; - ixtisas ətrafında məruzə, referat, annotasiya və s. yazmağı, ümumiləşdirmə aparmağı.</p> <p>yyələnməlidir; - ətraf mühit və ekoloji sistemlərin qiymətləndirilməsi vərdişinə; - informasiya çatışmazlığı şəraitində ekotexnoloji proseslərə dair axtarışların aparılması vərdişinə; - əkinçilik mədəniyyəti və təbiəti mühafizə məqsədləri ilə landşaft xəritələrindən istifadə etməsinə və onların ekoloji təhlilinə; - ekocoğrafi tədqiqatlarda landşaft xəritələrindən istifadə etməklə yanaşı onların qiymətləndirilməsi vərdişinə;</p>				
MET – B00	<p>Elmi-tədqiqat işləri Magistr elmi-tədqiqat işini yerinə yetirməklə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır: - elmi-tədqiqat işlərini planlaşdırmağı; - tədqiqat mövzusu seçməyi; - ədəbiyyat siyahısının tərtibini; - elmi-tədqiqat işi aparmağı; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrini təhlil etməyi, onu digər müəlliflərin nəticələri ilə müqayisə etməyi; - alınmış nəticələrin praktiki əhəmiyyətini və onun tətbiqi imkanlarını müəyyənləşdirməyi; - elmi-tədqiqat işinin gələcəkdə davam</p>	30	<p>Elmi-tədqiqat təcrübəsi</p> <p>Elmi-pedaqoji təcrübə</p> <p>Magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi</p>	6 6 18	<p>ÜK-7 ÜK-8 ÜK-10 PK – 3 PK – 4 PK – 5 PK – 8 PK – 11 PK – 12 PK – 13</p>

etdirilməsi imkanlarını müəyyənləşdirməyi; - yerinə yetirilmiş tədqiqat işinin müdafiəsini; - elmi-tədqiqat işinin nəticələrinin çap üçün hazırlanmasını; - elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələrdə iştirak etməyi, onların nəticələrini ümumiləşdirməyi və magistrlik dissertasiyasında istifadə etməyi və s.				
Kreditlərin ümumi cəmi	120		120	

*Bütün bölümlərdə seçmə fənlər müvafiq sərişələrə (kompetensiyalara) uyğun ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

**İxtisaslaşmalar üzrə sərişələr (kompetensiyalar) və buna müvafiq fənlər ali təhsil müəssisələri tərəfindən müəyyənləşdirilir.

- 4.3.** İxtisas üzrə magistr təhsil proqramının yerinə yetirilməsi müddəti: ümumi həftələrin sayı – 94
 o cümlədən:
 - nəzəri təlim – 45 həftə
 - təcrübələr (elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji) – 8 həftə
 - imtahan sessiyaları – 15 həftə
 - magistrlik dissertasiyasının hazırlanması və müdafiəsi – 12 həftə
 - tətilər – 14 həftə

5. Maddi-texniki, tədris bazası və kadr potensialı

- 5.1.** Ali təhsil müəssisəsinin **060510 – Ekologiya** ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi və elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müvafiq İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompyuter sinifləri, emalatxanalar və s. ilə təmin olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilənlərin ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.
- 5.2.** Fənlərin tədrisi, bir qayda olaraq, ali təhsil müəssisələrinin elmi dərəcəsi və ya elmi adı olan professor-müəllim heyəti tərəfindən aparılır. Bu fəaliyyətə həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər cəlb oluna bilər.
- 5.3.** Magistrlik dissertasiyalarına elmi rəhbərlik, bir qayda olaraq, həmin təhsil müəssisəsində çalışan professor-müəllim heyətinin elmi adı və ya elmi dərəcəsi olan nümayəndələri və ya həmin şərtləri ödəyən digər müəssisə və təşkilatlarda çalışan şəxslər tərəfindən həyata keçirilir.

6. Tədris prosesinin forma və metodları

- 6.1. Magistrantın nəzəri təlimi və pedaqoji hazırlığı mühazirə, məşğələ, seminar, məsləhət, sərbəst iş, pedaqoji təcrübə və s. formalarda həyata keçirilir.
- 6.2. Magistr hazırlığı üzrə tədris prosesində şifahi şərh, müsahibə, interaktiv təlim, müstəqil iş, diskussiya, dəyirmi masa, illüstrasiya, tədqiqatçılıq, laboratoriya və praktik iş və digər metodlardan istifadə edilə bilər.
- 6.3. **060510 – Ekologiya** ixtisası üzrə magistr hazırlığında elmi-tədqiqat və elmi-pedaqoji təcrübələr nəzərdə tutulur (təcrübələrin məqsəd və vəzifələri ixtisasdan asılı olaraq müəyyənləşdirilir). Təcrübələr növündən asılı olaraq müvafiq təşkilatlarda, yaxud ali məktəblərin kafedra və laboratoriyalarında keçirilə bilər.

7. Yekun dövlət attestasiyasına qoyulan tələblər və qiymətləndirmə

- 7.1. Yekun dövlət attestasiyası magistrlik dissertasiyasının müdafiəsindən ibarətdir. Dissertasiyanın məzmununa, həcminə, strukturuna qoyulan tələblər və onun müdafiəsi qaydaları Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi tərəfindən müəyyənləşdirilir.
- 7.2. Təhsilənlərin biliyinin qiymətləndirilməsi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş qaydalar əsasında həyata keçirilir.
- 7.3. Yekun Dövlət Attestasiyası nəticəsində məzunlara magistr ali elmi-ixtisas dərəcəsi və dövlət nümunəli diplom verilir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Problemləri İnstitutunun
direktoru

_____A.Mehrabov

«___» _____ 2012-ci il

Təhsil ixtisaslar qrupu
üzrə Dövlət Təhsil Standartları
hazırlayan işçi qrupun sədri

_____V.Babazadə

«___» _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Ali və orta ixtisas
təhsili şöbəsinin rəisi

_____İ.Mustafayev

«___» _____ 2012-ci il

Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin Elmi Metodiki-Şurasının
« Hərbi, fiziki hazırlıq və həyat
fəaliyyətinin təhlükəsizliyi» bölməsinin
sədri

_____H.Ocaqov

«___» _____ 2012-ci il